

СТІВЕНСОН ЗА ЕТИКУ В ПОЛІТИЦІ

„ПОГОНЯ ЗА ВЛАДОЮ ЗА ВСЯКУ ЦІНУ ОСОБУЖНА ДЛЯ КОЖНОЇ ЧЕСНОЇ ЛЮДИНИ“

Адлей Стівенсон, кандидат на президентство від Демократичної партії, об'їхав у четвер стейт Конетикат, виглошуючи кілька промов, між ними головну промову в Гартфорд. Там він присвятив більше уваги значенню атомової сили для оборони Америки проти СРСР, а після того зупинився довше над підтримкою стейтських демократичних кандидатів, теперішнього сенатора Вільяма Бентона і конгресмена Абрагама А. Рібікова, що теж кандидус на сенатора. Обіцяючи їм свою підтримку, Стівенсон сильно заатакував свого противника, ген. Айзенгавера, за його підтримку партійних кандидатів сен. Мак Карзі й сен. Дженнера з Індіани без уваги на їх характер, тому, що для партії потрібна контроль Конгресу. „Нова теорія це не тільки мовина, але вона становить теж небезпеку“ — твердив Стівенсон. „Якщо виборці нашої країни перестануть розглядати минуле кандидата і його характер, то це буде сумний стан для демократії... Та епізод з Індіанополіс це болючіший тому, що погоня за владою за всяку ціну осоружна для всякої людини. Все одно, перемога чи поразка, я не погоджуюся з твердженням, що партійна постійність важливіша ніж політична етика. Перемога може бути завідомо коштовна“.

На другому кінці ЗДА, в північно-західних стейтах переводить свою передвиборчу кампанію республіканський кандидат, ген Девід Д. Айзенгавер. В Омага, у стейті Небреска, він об'явив чесний розподіл виборців.

Водночас, коли обидва кандидати на президента Злучених Держав, ген. Девід Д. Айзенгавер від республіканців і губ. Адлей Е. Стівенсон перетинають себе у зусиллях, щоб переконати публіку про важливість їхніх аргументів, часописи слідять за наслідками передвиборчої кампанії. Редакційні штаби дев'ятнадцяти щоденників

ПЕРША ВЕТЕРАНСЬКА „НЕЗАБУДКА“ ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТА

Під час окремої церемонії в Білому Домі 4-літня Марієл Поголофф передала президентові Труманові першу цвітку-незабудку, яку роздаватимуть під час збірки фондів на допомогу непрацездатним інвалідам американських збройних сил. Збірка відбувається по вулицях всіх міст Америки і вона триватиме до 27-го вересня.

УРЯДОВА КНИЖКА ПРО „ЖАХЛИВІ“ СТОСУНКИ В СОВЕТСЬКИХ НЕВІЛЬНИЧИХ ТАБОРАХ

Вашингтон. — Департамент стейту опублікував книжку на 69 сторінках друку з описом положення поневолених робітників у Совстах та в інших сателітських державах, включаючи й Китай. Це ставовіще скаржаризоване в книжці як найскрайніше по-верхній землі сьогодні. В одній частині президент Труман роздає цю книжку репортерам на пресовій конференції, кажучи, що це найкраще, чим можна підтримати зусилля совєтської системи невідання праці. Департамент стейту твердить, що книжка оснований на великій частині на неопублікованих інформаціях, що Злучені Держави передали на тасиних засіданнях спеціально для цієї цілі створеної Комісії Примусових Робіт при Об'єднаних Націях в червні бжучого року. Комісія збереться ще раз у Женеві 14 жовтня.

Значну частину книжки виділяють розмови з біля 5,000 совєтських утікачів у Німеччині і документи, передані до Росії, особливо поляками, що були депортовані до Совєтського Союзу в 1939 р., а потім звільнені під час війни. Деякі з тих документів знаходяться в Бібліотеці

РОБОТИ ВМОЖЛИВЛЮЮТЬ ВІЙНУ МІЖ КОНТИНЕНТАМИ

Токіо. — У військових і політичних колах викликало найбільшу сенсацію повідомлення, що американська флотія з великим успіхом випробувала в корейській війні можливість використання безпілотних літаків, що з найбільшою прецизністю, хоч керувані на віддалі, бомбардують призначені ворожі об'єкти. Попереднього дня повідомлено, що три такі безпілотні літаки були випущені з американської аіоматки на Японському морі і ними знищено одну електростанцію, один міст і один вхід до тунелю. Таким літаком, що своєю зовнішнім виглядом нічим не ризнився від звичайного літака, гнаного пропелером, керується при допомозі „електронічного ока“ та інших неозначених ближче апаратів поштових з корабля, а опісля з лішого літака на велику віддалі. Командор Лоренц А. Курц, командант відділу керування стрілами в американській флотії на корейських водах, вивисив на пресовій конференції, що Америка вже віддала робота коло 1,800 літаків з часів другої світової війни і їх в кожній хвилі можна використати. Він різномірно заявив, що всі ці літаки-роботи треба вважати ще тільки за першу пробу, бо в продукції є вже далеко сильніші і ефективніші роботи. — Він вважає, що успішне випробування літака-робота, що його в додатку можна наповнити газоліною в повітря, змогло „айну між континентами“ в повному значенні того слова. Командор Курц вивисив, що деякі з існуючих вже літаків-роботів пристосовані до того, що можуть перевозити і скидувати атомові бомби. В пресових коментарях стверджується, що успішніші випробування можливі встановлення на віддалі літаків-роботів становить черговий перелом у воєнних можливостях, який сам, як йортований стріли в американській флотії на корейських

СОВЕТСЬКЕ ВЕТО ПРОТИ ЯПОНІЇ В О.Н.

Об'єднані Нації, Н. Н. — Советський представник в Раді безпеки Об'єднаних Націй, Якіс А. Малік, скористав вчора вже 52-ий раз з великодержавного права вета та зголошав його проти запропонованого Америкою та підтриманого всіма іншими членами Ради прийняття Японії до Об'єднаних Націй. Малік твердив, що Советський Союз не погодиться на приналежність Японії до ОН так довго, доки в Японії триватиме „американська окупація“ і доки Японія не підпише мирового договору з Советським Союзом та червоною Китаєм. Подібно, як у випадку Лібії, проти членства якої советський представник зголошав своє вето два дні тому, всі інші 10 члени Ради безпеки голосували в користь Японії. Негайно після того американський представник Ворен Р. Остін, який заперечує советські обвинувачення, що Японія „ста-

Американські амбасадори на нарадах

Вашингтон. — Департамент стейту оповіщує, що амбасадори Злучених Держав з чотирьох західних країн і з Москви з'їдуться в Лондоні на наради в дні 24-27 вересня. Туди відуть з Вашингтону Дейвід К. Е. Брус, підсекретар стейту; Джордж Б. Перкінс, асистент секретаря стейту для європейських справ; амбасадор Вільям Дрейпер, як представник агенції Взаємної Безпеки. Пресовий секретар департаменту стейту, Майкл Мел. Демет, вивисив, що такі наради це звичайна рутинна, введена від 1949 р. Однак теперішні наради помітні тим, що в них бере участь Джордж Кеннан, амбасадор з Москви.

Комуністична пропаганда роздуває східно-західну німецьку зустріч в Бонні

Берлін. — В п'ятницю 19-го вересня мала відбутися в Бонні, східно-західно-німецька зустріч між представниками Східної і Західної Німеччини в справі можливостей об'єднання обидвох частин країни. Президент західно-німецького Бундестагу (парламенту), Герман Еглерс, погодився прийняти зложену з п'ятих осіб делегацію комуністичного східно-німецького парламенту та вислухати їх пропозицій в справах об'єднання. Західно-німецька преса підкреслює виразно, що це буде тільки „зустріч“, під час якої президент західно-ні-

Можливість американської допомоги для іранської нафтової індустрії

Тегеран, Іран. — Президент американської компанії Сізіз Сервіс, В. Алтон Джовис, наїкнув вчора на пресовій конференції, що очолювана ним компанія може евенуально допомогти Іранові в нормальному розгорненні його націоналізованої нафтової індустрії, виключно із закупком іранської нафти, незалежно від дальшого перебігу та наслідку англо-іранського нафтового спору.

Польські комуністи судять тих, що слухали „Голосу Америки“

Лондон. — У Варшаві судять вісім осіб за те, що слухали „Голосу Америки“ пропаганду. Про те, що слухали „Голосу Америки“ вбили польського комуністичного актора і радіового коментатора М. Тартіку, який „пришпилював“ у своїх радіових промовах „американські брехні“. Обвинувачені кожного

Іден і Тіто шукають ключа миру

Београд. — Бритійський секретар закордонних справ, Ентоні Іден, відбув уже вступні розмови з маршалом Тіто і намагатиметься, як здається, притягнути Югославію до тривкої співпраці з Заходом. С теж сподівання, що Іден буде пробувати знайти розв'язку для югославсько-італійського спору за Трієст і що наклонить Тіта до тісного союзу з Грецією й Тур-

Ріка Райн все ще базою західно-європейської оборони

Бонн, Німеччина. — Маневри альянських військ в Німеччині виявили, що хоч від кількох років альянти поступово розбудовують і збільшують свої оборонні сили, проте базаю їхньої оборони все ще залишається ріка Райн, до якої вони, на випадок справжньої війни, думають відступати й щойно за Райном організувати евенуальний проти-

Нитайське прийняття в Москві з приводу закінчення переговорів

Москва. — Китайці влаштували величаве прийняття в найкращому московському готелі „Метрополь“ з приводу закінчення п'ятижизневих переговорів. На цьому прийнят-

Оба президентські кандидати вітають жидів з Новим Роком

Напередодні „свят жидівського Нового Року“ („Рош-а-Шана“) обоє кандидати на президента Злучених Держав, генерал Девід Айзенгавер і губернатор Адлей Стівенсон, виділили окремі звернення до жидівського народу. Ген. Айзенгавер називав це чудом в історії людства, що не дивлячись на всі історичні персяєння, жидівська нація перейшла через пробу тисячліття і зберіглася посьогодні. Далі генерал зазначає, що він завжди з симпатією

\$102,500 річно за приміщення амбасад в Москві

Вашингтон. — Департамент стейту оприлюднює, що підписав контракт найму нового будинку на приміщення амбасад в Москві і що копірня за цей будинок вносить \$102,500 річно. Советський уряд прохав Америку, щоб звільнити від контракту власника будинку, в якому містилася американська амбасада тепер з правом затримати його на дальших 17 років за оплатою по \$62,000 річно. Новий будинок, положений під ч. 19-21 вулиця Чайковського, і ЗДА заощадить на ньому \$48,000 річно, бо новий будинок має більше кімнат і 35 мешканців для персоналу, на місце 20-тих у попередньому будинку. Не користь з нового будинку та, що американці тепер житимуть в однім будинку разом, втратять контакт з російськими людьми і будуть цілком відокремлені від населення.

Большевицькі професори або нечесні, або дурні

Атлантік Сіті. — Д-р Жюль Г. Гілденбрандт, емеритований декан хемії університету Каліфорнії, натарував як дурний або нечесний людей тих професорів, що одягнувши академічну тогу — заслонюють академічною свободою і пропагують комунізм. Гілденбрандт це борець проти присяги лояльності в університетах. Він сказав на зібранні Американського Товариства Хеміків, що академічна свобода не містить права підтримувати організацію підлеглу або неприязну чужинній державі. Однораз він твердить, що хоч Комуністична партія в Америці діє підприховно, то не всі, що признаються до партійної приналежності, вже тим самим самі ведуть підризву роботу.

ПОМЕР ДЖОЗЕФ ШОРТ, ПРЕСОВИЙ СЕКРЕТАР БІЛОГО ДОМУ

Вашингтон. — Джоозеф Гудсон Шорт, пресовий секретар президента Трумана, помер несподівано в четвер ввечері в своєму домі в недалекому положеному місті Александрія, у стейті Вірджинія. Він справував свій уряд два роки, а прожив 48 літ життя. Урядовці Білого Дому кажуть, що він помер від недуги серця чи може шлуночкової недуги. Він захворів був ще 9 вересня і його завезли були до шпиталю у Вашингтоні, але він помер від недуги серця в понеділок. През. Труман, довідавшись про смерть секретаря, сказав, що „це потрясло його так, наче б це була смерть у його власній родині“. Він за-

Ньюйоркська поліція вилловлює розпусників

Нью Йорк. — Від якогось часу множаться на периферіях міста нічні напади всякого шумовияння на відвідувачів міських парків і подорожників у підземках з метою грабунку й атаки розбещених розпусників на безборонних жінок. Щоб запобігти цьому ненормальному станові Департамент Поліції м. Нью Йор-

ВЕЛИЧЕЗНА ЛІТУНСЬКА БАЗА ЗДА НА ГРЕНЛЯНДІЇ

Тюле, Гренляндія. — Уряд ЗДА і Данії одностано повідомляють, що викінчується величезну і дуже важливу літунську базу в місцевості Тюле на острові Гренляндії, яка віддалена від північного бігуна тільки 930 миль. Ця база лежить впоперек літунського шляху, що йде через північний бігун куди в найбільшій війні літатимуть тяжкі бомбовики з атомовими бомбами. — Вже тепер, хоч ще не зовсім викінчена, ця найдалі на північ висушена американська літунська база служить потугою для оборонних ракетних босих літаків. Ці літаки вилітають зі свого покритого літунства, а в майбутньому ця база буде ключовою позицією і кервом усієї полярної оборони ЗДА. Не проголошено подробиць про всі можливості

Критикують недостатню допомогу ЗДА для нових утікачів

Женева. — Д-р Дж. Дж. ван Гойвен Гоедгарт, високий комісар для справ утікачів з рамені ОН, критикує недостатню допомогу ЗДА для нових утікачів з-поза Залізної курутини. Комісар має фондів для допомоги 20,000 утікачів, а їх усіх у Німеччині живе понад 200,000 і всі вони надіються поміччю, а П. ніхто не хоче дати. ЗДА призначили на ціль допомоги новим утікачам 4,300,000 долл-

СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the
Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City,
N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section
1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:

SUBSCRIPTION RATES:

На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

В Джерсі Ситі і закордоном:

На рік	\$12.00	One year	\$12.00
На пів року	\$6.50	Six months	\$6.50
На три місяці	\$3.50	Three months	\$3.50

Недільні видання:

На рік у ЗДА	\$3.75	На рік у Канаді	\$4.25
На пів року у ЗДА	\$2.00	На пів року у Канаді	\$2.25

За кожен зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„РОЗГРОМЛЕНИЙ КОМУНІЗМ“

Згідно з ухвалою Конгресу президент Труман проголосив 25 червня нове патріотичне свято — „День Громадянства“. Минулої середи відзначали це свято перший раз у Вашингтоні з нагоди Сьомої Красної Конференції Громадянства. Сам президент виступив на ньому з промовою, в якій порушив деякі „делікатні“ питання, між якими — коли мова про часинні звідомлення — перше місце зайняли питання „грубої брехні“. Хоч президент не називав нікого по імені, знаємо, до кого це відносилось, а це до двох республіканських сенаторів, МекКарті і Дженнера, що то зарахували до „брехунів“ ген. Маршала та секретаря стейту Ачесона. Про ці речі була мова вже в нас і ми не будемо цим разом над ними ширше заставлятися. Зате цікавить нас більше заява президента в справі безпеки з боку американських комуністів.

Труман заявив так: „Провідників Комуністичної партії поставлено владі перед судом. Найвищий провід є в тюрмі. Менших провідників саме тепер судять, а деякі з них уже засуджені. Комунізм не тільки знищено як політичну силу; його прогнано з робітничих юній та інших організацій. Членам наших юній належиться велике признание за прогнання та ізолювання горстки комуністів у робітничому русі... Федеральне Бюро Інвестицій (ФБІ АІ) є постійно насторожене в слідуванні за комуністичними шпигунами, унеможливаючи їх діяння. Усім тим засобами ми забезпечили країну перед внутрішньою комуністичною загрозою“. При цьому президент Труман згадав за число комуністичних голосів при виборах, які ніколи не було велике та яке постійно зменшується та прийшов до висновку, що „комунізм в цій країні цілком розгромлений“.

Ми хотіли б бути щодо внутрішньої комуністичної небезпеки такими самими оптимістами як президент Труман. Однак ми переконані, що не с аж так добре, як це президент представляє старим і новим громадянам цієї країни. Вистачить тільки читати постійно те, що пишуть знавці відносно у робітничих юній, щоб переконатися, що це й сьогодні провід юній, а не якихось зниклих б під час війни найважливішу працю і захищали б на трансопорті та комунікаційних засобах, контролюючи комуністичні. Це президент повинен мовчавію, хоч говорити у ті ж самі промови про „комуністичних конспіраторів“, про те, що „комуністична конспірація не певна, зрештована група людей, які фанатично виконують накази Совєтського Союзу“.

Ми так само переконані як і президент, що Еф Бі АІ робить добру службу і пильно комуністичних змовників, але ця організація тільки збирає факти, а не обвинувачує. Вона цілком певно доставляла урядові довгі роки матеріали проти комуністичних змовників та зрадників, але влада мовчала, або говорила про „червоного оселедця“. Та ж навіть такого зрадника як Алджер Гіс боролися найвищі достойники! Сьогодні настала зміна. Вождь вже можна легше дихати, бо комуністи не можуть уже з успіхом воювати „грубою брехнею“ проти нелюбих їм американських патріотичних громадян і представити їх „зрадниками“ країни, як це було під час адміністрації Рузвельта. Проте внутрішня небезпека з боку комуністичних фанатиків, що слухають приказів Москви, не минула. Силу комуністів не можна міряти голосами при виборах. Комуністів може бути мало, але важливе те, де вони, як займають становища, ким керують та кого контролюють. Такі речі Вашингтонська влада довгий час легко важила.

„Ми ніколи не погодимося з тим, щоб нарід ЗДА жив в такий спосіб, як живе сьогодні нарід Совєтського Союзу“, каже президент, а характеризувавши принципи американської свободи, це підкреслює, що „великим ворогом вільної влади являється совєтський комунізм“ в Америці і в світі, бо „він знищує моральність, підстає волю“. З тим усім ми погодимося, але одночасно стверджуємо, що це тут далеко до того, щоб почувати себе безпечними перед комуністичною інфільтрацією, і — що найважливіше — перед саботажом на випадок спровокованої Москвою війни з Америкою.

Вол. Дорошенко

З МОЇХ СПОГАДІВ

(6)

Що це не були пусті слова і що дійсно Стефанік приписав своїх творів мусів попадати, як він казав, у руки чорта й доходить до божества, може посвідчити я сам, бо був свідком, яких мук коштувало йому не творення навіть, а тільки відтворення вже готового твору.

Було це влітку 1922 р., коли письменник по викликанні польсько-українською війною павзі почав знову друкувати перлини своєї відновленої творчості. Стрінувся з ним у покійного Гнатюка, до якого, як я вже згадував, Стефанік заходив кожного разу, як бував у Львові. Він тоді привіз з собою другу перлину, оповідання „Синя“, яке теж призначав до „Літ. Наук. Вістника“. Перед тим він надрукував у 1-й книжці цього журналу (за травень 1922 р.) таку чудову річ, як „Вона — Земля“. Ми балакали з ним з приводу цього його нового твору. Рептом серед розмови Стефанік озвисявся до мене: „Слухайте, Володимире, ходім до Вас нагору (я жив над Гнатюками), я хочу прочитати Вам своє оповідання“.

Він, видно, не хотів мати зайвих свідків свого читання, але Гнатюк і його дружина, пані Олена, почали в один голос прохати його, щоб читав у них, бо й вони хотять послухати. І от нас чотирьох, бо була при тому й сестра Гнатюкової п. Зеня Майковська, зробив Стефанік правдивими вибранцями долі, бо такого читання мені ще ніколи в житті не доводилося чути. Це було якесь несамолюбне видоще своєю страшною експресією, своєю трагікою. Стефанік вался кулаком об стіл, дер волосся на голові, гукав, стогнав, мало не ридав, тяжко переживаючи те, що читав. Скінчив видимо немуремучий, просто вичерпаний. Ми були ще довго під могутнім враженням його читання.

Тоді-то, прийшовши до себе, розповів нам Стефанік, чому він так мало пише, але як вже з читання знав, що йому. При творенні він страшенно переживав кожну річ, терпів, страждав і мучився разом із своїми ліцеїстами, і коли його герой, як от Максим в „Синах“, кричить і лютиться, — кричить і лютиться й сам письменник; халас Максим себе за голову й хилиється до землі, — й автор рве волосся на собі і не всидить на місці, а кидас собою, як старий, хрестом падає на землю... Писучи, роздирав-кричався Стефанік своє серце й, скінчивши, мусів відхорувати кожну свою річ. Не дивлячись, що негоден був, не міг писати так багато й таї доволі речі, як інші письменники, що не переживають так сильно своїх творів.

Те, чого ми могли догадуватися з самого характеру Стефанікових новел, ствердив понад всякий сумнів сам їх творець, як своїм признанням, так іще більше своїм невимовним чудовим, сатаністично-сильним і болісним читанням. І як ми жалкували, що серед нас не було рівної йому поетичної душі, що могла б відтворити все експресію його читання, що не було малайра, який би малював Стефанікове дійство! От коли б здався фотграф, телевізія! Хоч би хто трохі більше людині могло чути й бачити, як творить надхнений Богом поет!

Чуючи Стефанікові твори у виконанні дир. Вол. Владича, читачкою недавно похвалив йому у „Свободі“ за читання саме „Синя“, я шкодував, що не було його саме тоді з нами, коли сам Стефанік виконував цей знаменитий свій твір.

Отим сном, просто несамолюбним виконанням Стефанік розвіяв усі попередні домисли критиків на тему його малої продуктивності й довгої мовчанки, що годі, мовляв, мистцеві годуватися самими тільки картинами горя, реагувати без кінця на ці картини (пор. напр. нарис М. Давня „Край скорби. Новелли і розкази В. Стефаніка“. „Українська Життя“, Москва 1913, кн. 1). Торкнувся Стефанік у своїх зверненнях також і самого характеру та змісту своїх творів. Він рішуче протестував проти називання його якимсь песимістом, поетом селянських злиднів, селянського горя, співцем умираючого села тощо. Коли ж з нагоди 50-річчя уродин Стефаніка подав був у 1921 р. широку оглянку його творчості, він, хоч як був задоволений самим фактом уваги до нього, письменника, на його думку, непопулярного, в розмовах з мною ніяк не годився з могою характеристикою його, як співця дрібного убогого селянства. Він не вважав себе поетом одного якогось стану чи шару, тим більше поетом злиднів. Він дивився на себе, як на письменника цілком об'єктивного, безстороннього і протестував проти підсудання йому якись чужих йому, тенденційних намірів, що їх він не мав на гаді.

Вказував, що герої його

ЧЕТВЕРТЕ КОЛЕСО В ПОЛІТИЧНОМУ ВОЗІ

Це цілком не припадок, що власне закордонна політика стала тепер головним аргументом в американській передвиборчій кампанії. Інакше й не могло бути, бо закордонна політика не тільки найбільшю відповідальністю Америки, але й досі вона являлася найбільшю недомагання. Явище цілком природне і зрозуміле, як звикати, що Злучених Державин не по своїй волі, але силою обставин опинилися на чолі вільного світу в найбільш критичній хвилині його історії. Америка під цим оглядом не тільки не має відповідної традиції, але й навряд чи вже знову усвідомлює собі ту історичну відповідальність, як накинута їй долею, передаючи їй керму світового корабля на розбурханих водах загрозливої сучасності.

Не можна не признати, що Злучених Державин „живаються“ в свою роллю з подивугідною швидкістю. Що при цьому повинніється деякі помилки та недотримання, це цілком людське і має своє виправдання власне в обставинах. Безпосередньо після другої світової війни Америка не мала ще ані моральної ані матеріальної бази, щоб могла зустріти всі складні проблеми закордонної політики з такою рішучістю і відповідальністю, як цього було потрібно. Москва використала цю обставину і захопила велику частину Європи та Азії. Радикальний зворот в американській закордонній політиці у відношенні до Совєтів наступив зойно з американським „ліфтом“ проти совєтської блокади Берліна та з виступом проти комуністичної агресії в Кореї. Від того часу почалася швидкими темпами розбудова тої моральної і матеріальної бази, на якій Америка може сьогодні з успіхом оперти свою провідну роллю в світі.

Дебати на закордонно-політичні теми під час передвиборчої кампанії виявляють, що Злучених Державин, маючи вже про базу, все ж таки не використовують всіх можливостей і не роблять того, що могло б забезпечити повну і швидку перемогу вільного світу та зблизити його до основної мети: волі, безпеки і тривкого миру. Американська закордонна політика сьогодні це ще наче віз без одного колеса, який міг би перекинутися та то й міг повернутися на кожному більшому закруті, як натрапивши на кожну більшу перешкоду.

Потіпаючим явищем в цьому є, що Америка здалася з того справу і — як це виявляють теперішні передвиборчі дебати — шукає того четвертого колеса та готова заложити його до свого політичного воза, якщо тільки має б переконавання, що воно справді до нього надійде. Передвиборча кампанія дає нагоду випробувати його.

Не виходячи в подробиці цих дебат, можемо ствердити три основні їх напрями. З точки зору дотеперішньої політики виступають цілком природно республіканці, бо на це дає їм можливість їхня опозиційна становище до тої політики. Демократи, натомість, обіцяють дотеперішню політику а республіканські закиди відбивають зручно твердженням, що в тій політиці це не сказано останнього слова та що вона цілком природно і логічно розвивається власне в тому напрямку, що його вказують республіканці, отже від колишньої політики угодовства, через теперішню політику „здержування“ до майбутньої „визвольної політики“. Безсторонньо оцінюючи ці дебати можна справді прийти до висновку, що між республіканцями і демократами немає основних різниць, бо всі визнають більшовицьку загрозу і всі рішені проти неї борються. І тому теж вже тепер, під час передвиборчих дебат і суперечностей, з боку обидвох партій підносяться сильні і авторитетні голоси не тільки за продовження, але й за скріплення двопартійного принципу в закордонній політиці.

Рівночасно з цим помітне пошукування того „четвертого колеса“, яке запевнило б американській закордонній політиці відповідну рівновагу та дало їй тривке оперття. Є багато познач, що в пошукуванні за тим „четвертим колесом“ думки і демократів і республіканців звертаються шораз виразніше до проблеми повневоленіх Москвою народів. Навряд чи можна б вважати припадок виступу на цьому тему ген. Айзенгавера на конвенції „Американського Лейону. Але найбільш характерним в цьому відношенні був запит члена важливого в таких справах сенатського комітету закордонних справ, сенатора Александра Смита, на прийнятті, влаштованому в його честь Українським Республіканським Комітетом в Ньюарку. Сенатор Смит поспішив з запитом, як українці уявляють собі можливість визволення їхньої батьківщини без необхідності третьої світової війни. Описав він з помітною найбільшою увагою прислужувався висвітленням на цю тему.

Подібних прикладів можна б навести багато більше і всі вони вказують на те, що власне в проблемі визвольних змагань повневоленіх народів Америка починає добувати це важливе „четверте колесо“ в своєму закордонно-політичному возі та віддає йому шораз більше уваги.

Вол. Дорошенко

З МОЇХ СПОГАДІВ

(6)

Що це не були пусті слова і що дійсно Стефанік приписав своїх творів мусів попадати, як він казав, у руки чорта й доходить до божества, може посвідчити я сам, бо був свідком, яких мук коштувало йому не творення навіть, а тільки відтворення вже готового твору.

Було це влітку 1922 р., коли письменник по викликанні польсько-українською війною павзі почав знову друкувати перлини своєї відновленої творчості. Стрінувся з ним у покійного Гнатюка, до якого, як я вже згадував, Стефанік заходив кожного разу, як бував у Львові. Він тоді привіз з собою другу перлину, оповідання „Синя“, яке теж призначав до „Літ. Наук. Вістника“. Перед тим він надрукував у 1-й книжці цього журналу (за травень 1922 р.) таку чудову річ, як „Вона — Земля“. Ми балакали з ним з приводу цього його нового твору. Рептом серед розмови Стефанік озвисявся до мене: „Слухайте, Володимире, ходім до Вас нагору (я жив над Гнатюками), я хочу прочитати Вам своє оповідання“.

Він, видно, не хотів мати зайвих свідків свого читання, але Гнатюк і його дружина, пані Олена, почали в один голос прохати його, щоб читав у них, бо й вони хотять послухати. І от нас чотирьох, бо була при тому й сестра Гнатюкової п. Зеня Майковська, зробив Стефанік правдивими вибранцями долі, бо такого читання мені ще ніколи в житті не доводилося чути. Це було якесь несамолюбне видоще своєю страшною експресією, своєю трагікою. Стефанік вался кулаком об стіл, дер волосся на голові, гукав, стогнав, мало не ридав, тяжко переживаючи те, що читав. Скінчив видимо немуремучий, просто вичерпаний. Ми були ще довго під могутнім враженням його читання.

Тоді-то, прийшовши до себе, розповів нам Стефанік, чому він так мало пише, але як вже з читання знав, що йому. При творенні він страшенно переживав кожну річ, терпів, страждав і мучився разом із своїми ліцеїстами, і коли його герой, як от Максим в „Синах“, кричить і лютиться, — кричить і лютиться й сам письменник; халас Максим себе за голову й хилиється до землі, — й автор рве волосся на собі і не всидить на місці, а кидас собою, як старий, хрестом падає на землю... Писучи, роздирав-кричався Стефанік своє серце й, скінчивши, мусів відхорувати кожну свою річ. Не дивлячись, що негоден був, не міг писати так багато й таї доволі речі, як інші письменники, що не переживають так сильно своїх творів.

Те, чого ми могли догадуватися з самого характеру Стефанікових новел, ствердив понад всякий сумнів сам їх творець, як своїм признанням, так іще більше своїм невимовним чудовим, сатаністично-сильним і болісним читанням. І як ми жалкували, що серед нас не було рівної йому поетичної душі, що могла б відтворити все експресію його читання, що не було малайра, який би малював Стефанікове дійство! От коли б здався фотграф, телевізія! Хоч би хто трохі більше людині могло чути й бачити, як творить надхнений Богом поет!

Чуючи Стефанікові твори у виконанні дир. Вол. Владича, читачкою недавно похвалив йому у „Свободі“ за читання саме „Синя“, я шкодував, що не було його саме тоді з нами, коли сам Стефанік виконував цей знаменитий свій твір.

Отим сном, просто несамолюбним виконанням Стефанік розвіяв усі попередні домисли критиків на тему його малої продуктивності й довгої мовчанки, що годі, мовляв, мистцеві годуватися самими тільки картинами горя, реагувати без кінця на ці картини (пор. напр. нарис М. Давня „Край скорби. Новелли і розкази В. Стефаніка“. „Українська Життя“, Москва 1913, кн. 1). Торкнувся Стефанік у своїх зверненнях також і самого характеру та змісту своїх творів. Він рішуче протестував проти називання його якимсь песимістом, поетом селянських злиднів, селянського горя, співцем умираючого села тощо. Коли ж з нагоди 50-річчя уродин Стефаніка подав був у 1921 р. широку оглянку його творчості, він, хоч як був задоволений самим фактом уваги до нього, письменника, на його думку, непопулярного, в розмовах з мною ніяк не годився з могою характеристикою його, як співця дрібного убогого селянства. Він не вважав себе поетом одного якогось стану чи шару, тим більше поетом злиднів. Він дивився на себе, як на письменника цілком об'єктивного, безстороннього і протестував проти підсудання йому якись чужих йому, тенденційних намірів, що їх він не мав на гаді.

Вказував, що герої його

політиці відповідну рівновагу та дало їй тривке оперття. Є багато познач, що в пошукуванні за тим „четвертим колесом“ думки і демократів і республіканців звертаються шораз виразніше до проблеми повневоленіх Москвою народів. Навряд чи можна б вважати припадок виступу на цьому тему ген. Айзенгавера на конвенції „Американського Лейону. Але найбільш характерним в цьому відношенні був запит члена важливого в таких справах сенатського комітету закордонних справ, сенатора Александра Смита, на прийнятті, влаштованому в його честь Українським Республіканським Комітетом в Ньюарку. Сенатор Смит поспішив з запитом, як українці уявляють собі можливість визволення їхньої батьківщини без необхідності третьої світової війни. Описав він з помітною найбільшою увагою прислужувався висвітленням на цю тему.

Подібних прикладів можна б навести багато більше і всі вони вказують на те, що власне в проблемі визвольних змагань повневоленіх народів Америка починає добувати це важливе „четверте колесо“ в своєму закордонно-політичному возі та віддає йому шораз більше уваги.

меч примусової репатріації над усіми втікачами з СРСР, другі — щоб не згинуть з голоду і мати надію на поправу своєї майбутньої долі. Перша стаття автора цих рядків у „Свободі“, зараз після його приїзду до ЗДА, була посвячена цій проблемі „Де і чому ми навчилися брехати?“ („Свобода“ з 7-го вересня 1949 року). Клопіт був особливо для тих, що втікали на захід після 22 грудня 1945 року, головню з совєтських зон Німеччини й Австрії та з Відня. Бо хто після 1945 року був на терені СРСР і його сателітів, той повинен був там і гинути.

Нелюдність тієї постанови впала в очі і самим законодавцям. І тому в доповненні до ДП-Акт з 28 червня 1951 року, що підносило число допущених до імміграції осіб з 205,000 до 341,000, пересунуено термін, обов'язковий для „еліджибіліти“ із грудня 1945 року до 1 січня 1949. Але воно теж не розв'язало проблеми втікачів від більшовиків. Признає це й офіційне видання Вашингтонської ДП-Комісії „ДП-Сторі“, що місяць-два тому появилось об'ємистою книжкою, в якій прославляє і наш ЗУАДК. На сторінках 318-19 в уступі „Проблема втікачів від комунізму“ говориться про безупинний наплив втікачів від сходу на цей бік залізної завіси, як про один із символів нинішньої холодної війни. Перестав діяти ДП-Акт з його термінами для признання когось „ДП“, перестало існувати й ІРО. Залишився Тимчасовий Міждержавний Комітет для Еміграційного Руху з Європи (започаткований літературою — ПП-МЕ), що раз-у-раз підготовує справу дальшої лібералізації імміграційної політики ЗДА й інших держав, покищо безуспішно. Сам президент

Вол. Дорошенко

З МОЇХ СПОГАДІВ

(6)

Що це не були пусті слова і що дійсно Стефанік приписав своїх творів мусів попадати, як він казав, у руки чорта й доходить до божества, може посвідчити я сам, бо був свідком, яких мук коштувало йому не творення навіть, а тільки відтворення вже готового твору.

Було це влітку 1922 р., коли письменник по викликанні польсько-українською війною павзі почав знову друкувати перлини своєї відновленої творчості. Стрінувся з ним у покійного Гнатюка, до якого, як я вже згадував, Стефанік заходив кожного разу, як бував у Львові. Він тоді привіз з собою другу перлину, оповідання „Синя“, яке теж призначав до „Літ. Наук. Вістника“. Перед тим він надрукував у 1-й книжці цього журналу (за травень 1922 р.) таку чудову річ, як „Вона — Земля“. Ми балакали з ним з приводу цього його нового твору. Рептом серед розмови Стефанік озвисявся до мене: „Слухайте, Володимире, ходім до Вас нагору (я жив над Гнатюками), я хочу прочитати Вам своє оповідання“.

Він, видно, не хотів мати зайвих свідків свого читання, але Гнатюк і його дружина, пані Олена, почали в один голос прохати його, щоб читав у них, бо й вони хотять послухати. І от нас чотирьох, бо була при тому й сестра Гнатюкової п. Зеня Майковська, зробив Стефанік правдивими вибранцями долі, бо такого читання мені ще ніколи в житті не доводилося чути. Це було якесь несамолюбне видоще своєю страшною експресією, своєю трагікою. Стефанік вался кулаком об стіл, дер волосся на голові, гукав, стогнав, мало не ридав, тяжко переживаючи те, що читав. Скінчив видимо немуремучий, просто вичерпаний. Ми були ще довго під могутнім враженням його читання.

Тоді-то, прийшовши до себе, розповів нам Стефанік, чому він так мало пише, але як вже з читання знав, що йому. При творенні він страшенно переживав кожну річ, терпів, страждав і мучився разом із своїми ліцеїстами, і коли його герой, як от Максим в „Синах“, кричить і лютиться, — кричить і лютиться й сам письменник; халас Максим себе за голову й хилиється до землі, — й автор рве волосся на собі і не всидить на місці, а кидас собою, як старий, хрестом падає на землю... Писучи, роздирав-кричався Стефанік своє серце й, скінчивши, мусів відхорувати кожну свою річ. Не дивлячись, що негоден був, не міг писати так багато й таї доволі речі, як інші письменники, що не переживають так сильно своїх творів.

Те, чого ми могли догадуватися з самого характеру Стефанікових новел, ствердив понад всякий сумнів сам їх творець, як своїм признанням, так іще більше своїм невимовним чудовим, сатаністично-сильним і болісним читанням. І як ми жалкували, що серед нас не було рівної йому поетичної душі, що могла б відтворити все експресію його читання, що не було малайра, який би малював Стефанікове дійство! От коли б здався фотграф, телевізія! Хоч би хто трохі більше людині могло чути й бачити, як творить надхнений Богом поет!

Чуючи Стефанікові твори у виконанні дир. Вол. Владича, читачкою недавно похвалив йому у „Свободі“ за читання саме „Синя“, я шкодував, що не було його саме тоді з нами, коли сам Стефанік виконував цей знаменитий свій твір.

Отим сном, просто несамолюбним виконанням Стефанік розвіяв усі попередні домисли критиків на тему його малої продуктивності й довгої мовчанки, що годі, мовляв, мистцеві годуватися самими тільки картинами горя, реагувати без кінця на ці картини (пор. напр. нарис М. Давня „Край скорби. Новелли і розкази В. Стефаніка“. „Українська Життя“, Москва 1913, кн. 1). Торкнувся Стефанік у своїх зверненнях також і самого характеру та змісту своїх творів. Він рішуче протестував проти називання його якимсь песимістом, поетом селянських злиднів, селянського горя, співцем умираючого села тощо. Коли ж з нагоди 50-річчя уродин Стефаніка подав був у 1921 р. широку оглянку його творчості, він, хоч як був задоволений самим фактом уваги до нього, письменника, на його думку, непопулярного, в розмовах з мною ніяк не годився з могою характеристикою його, як співця дрібного убогого селянства. Він не вважав себе поетом одного якогось стану чи шару, тим більше поетом злиднів. Він дивився на себе, як на письменника цілком об'єктивного, безстороннього і протестував проти підсудання йому якись чужих йому, тенденційних намірів, що їх він не мав на гаді.

Вказував, що герої його

НІМЕЦЬКИЙ СФІНКС

Із лона мемуаристичної літератури німецьких авторів заслуговує на особливу увагу дві книжки: „Know your Germans“ by Count Kurt Buecher von Wabstadt, 1951, і „Memoirs“ by Franz von Papen, 1952. Обі книжки вийшли в Лондоні англійською мовою. Обидва автори виховані станово-кошарської аристократії. Оба насвітлюють історичні особа народу і розвій його Німецького Райху від Вісмарка до Гітлера. Але яка протилежність і протилежність у баченні й оцінці одного і того самого предмету й історичного процесу!

Перший вилуцує голу правду переплету саркастичними остротами, аби вилучити свій німецький народ від того всього, чим загрожив йому Вісмарк, Вільгельм II і Гітлер. Для того вистачило йому 188 стор. Другий зужив 598 сторінок на те, щоб описати тло, на якому він сам діяв і оправдати слухиність свого поступування. Розуміється, що Папен вихваляв все те в минулому, що Блохер обвинувачує і рекомендує на майбутнє все те, від чого Блохер хоче свій народ вилучити.

Для нас українців представила перша книжка більшу вартість тому, що служить вона повною паралеллю до аналогічного історичного розвитку московського народу і його імперії: Прусія — Московія, Німецький Райх — Російська Імперія, Третій Райх — СРСР, а все те на засвоєному собі алічому тлі: Римської імперії (німецької нації) і Русі-імперії (московської нації), де колишньому Римові римляни і теперішньому Римові італійці відповідає колишній Київ русинів а теперішній Київ українців, під час колих столиці колишніх „римських людей“ в римській колонії Германії і столиці колишніх „русських людей“ в руській колонії на півночі Східної Європи міннялися. Від Ахену через Франкфурт і Відень аж до Берліну, від Суздаль через Владимир аж до Москви, Петербургу і навад до Москви.

Блохер уступає, що рани 1918 і 1945 із усім їх наслідками, не були зумовлені тільки припадковими помилками і недостатками, але що вся ця мизування була загрозована від Вісмарка, замарчована від Вільгельма, а зовсім божже вільна від Гітлера. Що в 1918 році приписували німці свою поразку не Вісмаркові, а карчоту його умі, із них виконало, що „Америка не задумувала позбавляти Німеччину її провідної ролі в центральній Європі. На Заході границі мали бути привернені назад, а Польщі мало бути заповнене її незалежне існування на Сході... Аліанти визнавали, що Німеччина не с самовистачальною і тому пропонували унезадеження України, як самостійної держави, але будь-яким способом зв'язаної з Німеччиною“.

Цей факт цікавий не тільки тим, що в очах Заходу ролі і судьба України вирішувались лиш тим, аби доповняти самовистачальність московського чи німецького народів і їх імперій. Не тільки тим, що це доказує свідомість бідності одного і другого народів, коли вони не можуть жити без України, хоч те можуть навіть такі малочисельні і економічно бідні народи як фінні і ірландці. Але й тим, що і чому Папен відслідює такий зв'язок між Німеччиною а Україною: „Така схема зумовила б безконечний конфлікт з Росією і зробила б наше положення на Сході нестерпимим“.

Парадоксальність такого умотовження с'яє наочною, коли звикати, що остаточно метою німецького „Гону на Схід“ була „багатоземельна Україна і що таку політику провадили яким чи тайно німецькі цесарі від Йосифа I до Вільгельма II і Гітлера. Видно, що Папен мовляв, аби Україна ніколи не стала самостійною, а залишилася пролінійною Росії, якщо не можна було зробити її пролінійною Німецького Райху.

Тільки так буде зрозуміло, чому в цілій книжці Папена немає ніякої згадки про політику Гітлера щодо України: про Еріка Коха, райхскомісара України, магалі, а про Розенберга тільки у зв'язку з іншими проблемами.

Часом „Свобода“ пише заходники в кожній українській хвилі

Пранор? 1921 р. Вона була випущена згідно з окремою відбиткою.

Ще раз торкнувся небижчик характеру своєї творчості у згаданій вище промові на комерсі 1926 року. „Як я написав, — говорив він, — струну мужицької душі до такої границі, що вона ось-ось могла обертатися, як я розтягнув цю струну, так, що вона грає, як у Ветговена, то звідси Ви маєте право казати, що я песиміст? Я застерігаю проти песимізму. Во те, що мужик не має що їсти, те, (Закінчення на стор. 4-й)

УКРАЇНСЬКА ІНФОРМАЦІЙНА СЛУЖБА ТА „УКРАЇНСЬКИЙ КВАРТАЛЬНИК“

(Зайомлення редактора УК на П'ятім Конгресі Американських Українців).

II. Український Квартальник та інші англізмістські публікації.

Перед нами стоїть завдання допомогти співвітчизній, визвольній боротьбі наших братів. Перед нами стоїть, ще й другий обов'язок опублікувати цей російський пропагандистський, що так само як і в часі першої та другої світової війни, як теж по другій світовій війні, так само й нині, аде виразно на шкоду Америки. Перед нами обов'язок інформувати, свободний демократичний світ про трагедію понад сто мільйонів визволених російської тирії народів. Наш обов'язок і як українців і як американців по-добити цю мільйонну жертву українського народу були звані світові, щоб боротьба народу за свою віру, за свою національну душу, стала капіталом записаним на рахунок народу, наших батьків та пращів.

Наш обов'язок, вишкочивши відпаладаний, бо ми живемо на території ЗДА, отже, країни, що належить рішенням про долю майбутнього свободного світа та України, тому інтерес України, інтерес свободного світа та України, закріплення Америки, є, щоб світ мав правильну інформацію про скіди Європу нинішнього дня, зокрема, щоб він знав основні про минуле та сучасне України, великої нації на сході Європи.

Наш обов'язок буде зорганізувати українську інформаційну службу, яка прихилила б не тільки українців, але теж публікувати опінію західних демократичних держав, зокрема Америки, для світої справи визволення євразійського континенту.

Українська інформаційна служба стоїла перед неможливим муром упередження, в часі британської демократичної світа і Америки зі своїм советським союзником. Нині

Українське Літарське Т-во в Америці В СУВОТУ, 27-го ВЕРЕСНЯ 1952 Р. о год. 7:30 ввечері влаштує своїми силами в Заліх УКР. ЛІТ.-МИСТ. КЛЮБУ в НЬО ЙОРКУ (149 Second Ave. між 9-10 вулицями) **ТОВАРИСЬКИЙ ВЕЧІР МИСТЕЦЬКОГО СЛОВА І МУЗИКИ**

В ПРОГРАМІ ВЕЧІРА: Читання літературних творів, солюстії, скрипкове соло, балетна та інш. з участю ВІШ. Пань: В. Кушнір, О. Лещен, С. Парфимович, Г. Хамула, та Пань: С. Вороб, Р. Граб, Т. Нурма, М. Міхнович, Ю. Мовчан, М. Орловський, Р. Осичук, І. Чолган, С. Штормалько.

При фортпейні п. Е. Соменський. По виконанні програми **ТОВАРИСЬКА ЗАВАБА.** Чистий дохід з Вечора на купно УКР. Нар. Дому. Приявність всіх лікарів із ВІШ. Родинами та Знайомими побажана.—Гостям раді.—Вхід за добровільними датками.

Місяць збору передплати на недільне видання „Свободи“

Минули літні місяці, коли люди або вийжджали кудись на відпочинок і цікавилися не так читанням, як лісом, водою та чистим повітрям, або просто зникали під електрику і через те не могли читати. Тепер уже масою осінь, з прохолодними днями, довшими вечорами, коли людину, що живе й розумовим життям, мимовільно тягне до книжки, до газети. А не за горами ж і зима, із сльотою й снігом, коли для людини найсоліднішою умовою відпочинку стане хатній затішок, а в ньому ті ж такі книжки та газети. Тільки як якщо книжкою чи газетою, повинні наші люди заповнювати години свого осінь-зимового відпочинку? З огляду на це ми й хочемо нагадати українським читачам про те, що недільне видання „Свободи“ — єдине серед українських видань, яке щотижня й приносить цікаві оповідання, науково-популярні статті, огляди нових українських книжок, розважальні матеріали тощо. Щоб це більше поширити на наше задання серед українських читачів, ми проголошувемо місяць збору передплати на нього, що має тривати від 15 вересня до 15 жовтня ц.р. А щоб отримувати збір передплати в окремих, особливо віддалених місцевостях, ми звертаємося до окремих людей доброї волі з просябою допомогти нам у цьому, заховаючи на місяць своїх рідних і знайомих до передплати.

В подяку за те ці особи, що зберуть по 5 передплат, будуть відзначені в нашому тижневнику, а хто збере 10 або більше передплат, одержить ще й книжкову нагороду за власний вибором. Освіт можливий нагородити:

1. „Промислова Книга“ УНС, 2. „Ювілейний Альманах“ УНС, 3. Manning — Story of Ukraine, 4. Manning — Ivan Franko, 5. Manning — Taras Shevchenko, 6. Chamberlain — The Ukraine; A Submerged Nation, 7. Snovyd — Spirit of Ukraine, 8. Manning — Twentieth Century Ukraine.

Умови передплати публікуються в кожному числі нашого щоденника „СВОБОДИ“

„АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ“

українського народу проти Кремля та про існування українського збройного Підпілля піднесли авторитет української справи та облегчили інформацію про Україну в Америці.

Український Квартальник прийняв характер популярно-наукового журналу з яким різним політичним забарвленням, на зразок численних американських журналів видаваних зокрема при університетах.

Квартальник приносить інформації про всі ділянки українського життя минулого та теперішнього. Редакційна стаття значущо заступала актуальну подію життя Америки, що мала істотне відношення до справи визвольної боротьби України.

Три роки пізніше, Пам'ятки Американська Конференція покликала до життя двоїтників „Український Воєнник“, що приносили інформацію про актуальні події українського життя. Згодом і Український Конгресовий Комітет став видавати окремі публікації, з яких слід відмітити книжку „Український Революціонер“. Коли додамо ще й інформаційну працю, що зробили англізмістські видання Українського Народного Союзу в Америці, то перед нами стоїть образ доцільно зорганізованої інформаційної праці про Україну та про дієву східно Європу взагалі.

Скоординувана праця усіх цих видань сильно надішпирала дотепер, односторонній російський мур в англізмістських сніт. Дотеперішні погляди на „одну національну Росію“, сильно стали захитуватися зокрема у вищих верствах англізмованого світа, до якого хотіли говорити українські публікації. Думка про потребу перебудови старої Росії, теперішньої СССР, на справедливих основах самоопрацювання народів поневоленої Москвою, зиску собі щораз більше сторонників в Америці та поза Америкою.

Американська публікація опіні починає теж поволі прихилити до переконання, що не лежить в інтересі Америки та інших демократичних держав зберігати російську імперію під червоною чи другою владою, що постійно буде їм загрожувати та спінати мирне впорядкування світа.

Річ природна, що було б великою навістю мати переконання, що ми хоч на половину виполнили з американського наукового та політичного світу буряні засіяні російською пропагандою впродовж останніх трьох десятих літ. Америка це велика країна. Ще нині сотні росіян сидять по ключових університетських, журналістських, радіових посадах та на других осередках творення публічної опінії. Тому це й нині багато американських енциклопедій, журналів та інших публікацій приносить фальшиві інформації про Україну. Однак факт, що український погляд на Росію постійно зростає собі публічну опінію Америки.

Коли нині у відповідь на редакційну статтю „Українського Квартальника“, що критикує політику американського Стейтсменського департаменту в українській справі, помічник секретаря Стейту шукає контакти з президентом УККомітету, щоб йому висвітлити фактичне становище американського уряду, то це вже осяг. Коли канадський заграничний міністер Пірсон в розмові з одним українським духовним діячем, що він особисто є уважним читачем „Українського Квартальника“, який цинік, коли в далекій Австралії мін. Іміграції приймаючи першу валку українських емігрантів сам заявляє, що він поінформований основно про Україну, бо постійно читав наш журнал, то це хіба поважний осяг в порівнянні з медіанним станом. Та навіть найбільше авторитетні признавання далеко не звільняють від свідомості, що більша частина праці ще перед нами.

(Продовження буде).

3 ЛІСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ „Персональні атаки“

Високоповажний Пане Редакторе!

Лондонська „Українська Думка“, ч. 34 з 21. серпня ц.р. передрукувала майже в цілості мою статтю „Персональні атаки“, що появилась в „Свободі“ з 31 липня ц.р. і дала до неї такий власний редакційний коментар: „Вона (стаття) безумовно спричиняє на справу ЗУАДК і його директорів д-ра Галана... Прочитавши з величезним здивуванням таке твердження Редакції „Української Думки“, почувався до обов'язку заявити: 1) Мені взагалі не відомо, щоб існувала „справа ЗУАДК“ і його директорів д-ра Галана, яка вимагала б прилюдного очиснення та — ще менше — бодяй посередньо й частинно виправдувала атаки на цю установу й її відповідального керівника. Мені й усім відомо, що д-р В. Галак є предметом персональних атак виключно одного українського політичного середовища за те, що він, як екзекутивний директор ЗУАДК, не дозволяв перетворити ЗУАДК на експозитурі того політичного середовища, годно свого часу на лондонському грунті, адержуючи ЗУАДК правильно на поклад позарезультативного становища, як загально-українську допомогну організацію. Тому ці атаки не приносять д-рові В. Галаку ніякої шкоди, а українське громадянство має повне довіря, що статут ЗУАДК і передбачені ним його виконні

організації будуть за правильну лінійю і господарку цієї нашої найбільшої і репрезентативної установи. До ВП д-ра В. Галана ставалося з великою повагою, як до людини і громадянина, і почуваю собі често, що в'яжуть мене з д-ром В. Галаком найкращі особисті взаємини. 2) Моя стаття „Особисті атаки“ була писана безпосередньо після 5-го Конгресу Українців в Нью Йорку, під враженнями персональних атак, що відбулися на його терені. Про ЗУАДК і його Екзекутиву не було там взагалі мови, а кандидатура д-ра В. Галана, запропонована до Контрольної Комісії У. К. К., не викликала з будь-якого боку найменших застережень. 3) За попередньої Редакції лондонської „Української Думки“ я був на європейській скитальщині постійним співробітником того часпису, тому маю сенсирити до його назви по нинішній день. Мені дуже прикро, що теперішня Редакція „Української думки“ не вважала себе зв'язаною прийняти в усюму культурному світі правильний журналістський етикет, щоб ставитися лояльно до свого колишнього співробітника, навіть, коли він перестав ним бути.

Буду Вам вдячний, Високоповажний Пане Редакторе, за поміщення цього мого висноження і запевняю Вас про свою найглибшу повагу Іван Кедрич-Рудницький. Нью Йорк, у вересні 1952.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш. Українські Інженери.

Недовго буде рік, як у Дітройті основано Відділ Т-ва Українських Інженерів. Упродовж цього недовгого часу нове т-во вибилося своєю русишністю і щораз новими ініціативами на одні з перших місць. А в ньому асього 28 членів і навіть не всі вони активні. Виходить, що навіть невеличкий гурт енергійних і творчих людей може зрушити і провести справи великої ваги.

Найбільш замітну рисою праці Т-ва Інженерів є те, що, починаючи з першого організаційного періоду, воно не замкнулося у тісних рамках суто-професійної установи, а вийшло на широкі шляхи громадського життя. Хочемо зазначити передовсім два зрілі вже осяги: Літ.-Мист. Клуб і Кредит. Спілку „Самопоміч“. Обидва установи вже діють, здобули поважний круг прихильників і готяться підкреслити, що поштовх до їх створення вийшов від Т-ва Інженерів. Однак факт, що український погляд на Росію постійно зростає собі публічну опінію Америки.

Коли нині у відповідь на редакційну статтю „Українського Квартальника“, що критикує політику американського Стейтсменського департаменту в українській справі, помічник секретаря Стейту шукає контакти з президентом УККомітету, щоб йому висвітлити фактичне становище американського уряду, то це вже осяг. Коли канадський заграничний міністер Пірсон в розмові з одним українським духовним діячем, що він особисто є уважним читачем „Українського Квартальника“, який цинік, коли в далекій Австралії мін. Іміграції приймаючи першу валку українських емігрантів сам заявляє, що він поінформований основно про Україну, бо постійно читав наш журнал, то це хіба поважний осяг в порівнянні з медіанним станом. Та навіть найбільше авторитетні признавання далеко не звільняють від свідомості, що більша частина праці ще перед нами.

(Продовження буде).

3 АН ЛІН

В СПРАВІ ВІДЗНАЧЕННЯ ДЕСЯТИХ РОКОВИХ УКРАЇНСЬКОГО ПОВСТАНСЬКОГО АРМІЇ (УПА).

Визвольні змагання Українського Народу, що їх виконували в цій добі нашої історії став збройний виступ Українських Січових Стрілців у вересні 1914 року, — тринадцять років тому.

На цьому шляху збройної боротьби Народу — етапи: Малинка, Галич, Лисеня, Колячків, виступ Січових Стрілців у Києві, Арсенал, новітні Гайдамаки в Запорозжжі, Крути, Лисопад Галицької Землі, Мотожилька, славетні дії спільних дій УГА й Армії, УНР, Перший Зимовий Похід, кампанія 1920 року, Другий Зимовий Похід, Базар та легендарні дії й рейди українських повстанських загонів на Східних Українських Землях і незабутні дії змагань Карпатської України.

А десяти років тому: оформлення діючих проти двох окупантів Української Землі українських повстанських груп в одну збройну силу Українського Народу — Українського Повстанського Армію.

У жовтні цього року сповнилося десятиліття від того часу як ці неугнітні борці Українського Народу, організовані в УПА, виступили в бій проти окупантів.

Ці роковини вшанує українська національна спільнота в Америці за починком братів УПА, товаришів зброї та спільної боротьби, що об'єднали в „Товаристві Вушників“ Воядів УПА в ЗДА, та інших громадських організацій.

Український Конгресовий Комітет закликає Відділи й Філії УККАмерики та всі організації організації подбати про те, щоб вшанування цих роковин було відзначено гідно.

Бо ж збройна боротьба Українського Народу — це сума змагань і чинів усіх шарів і груп Народу, що мають одну, спільну усім мету: ВІЛЬНА УКРАЇНА!

Поклін Пам'яті Усіх, що лягли у боротьбі за Батьківщину!

Український Конгресовий Комітет Америки.

радний орган „Воєйшонал Сервісес Праджент“ на чолі зі згаданим уже п. Кристенсом, якого зазначено з допомогти всім новоприбулим, не тільки інженерам, влаштуватися на кращій праці і працювати за фахом. Ця інституція, що співпрацює з Міш. Стейтсмен Урядом Праці і Сх.-Европ. Фондом, дає зважені поради, посередничить у підшукуванні праці та можливостях переїзду. Дехто з зареєстрованих уже дістав добру роботу.

Т-во У. Інженерів, відділ у Дітройті, не відстає теж у внутрішній організаційній праці. Воно старатися об'єднати всіх інженерів, інформувати своїх членів, влаштувати реферати і планувати та вести життя серед членів і їх родин. Варто теж згадати спробу притягнути до співпраці техніків середньої освіти і молоді, яка студіює техніку. Якщо це вдасться, то і в намічених програми праці матиме піти Т-во У. Інженерів значно далі. Очевидно, що співпраця з техніками і студентами технічних шкіл повинна бути на цілому терені З. Держ. Ам., а не тільки локальна в Дітройті. Це залежить від становища Центрального Т-ва У. Інженерів і від відповідних поправок у статуті. У. Техн. Т-во у Львові найшло в цій справі правильну розв'язку.

В. Н. вч.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвітчизниками тринадцяти мільйонного Союзового майна!

Можна набути нову повість В. ЧАЛЕНКА „ПІВТОРА ЛЮДСЬКОГО“

Ціна 1 дол. 50 центів за примірник. При замовленні більше як 10 примірників 20% знижки.

Замовляти: „СВОБОДА“ Р. О. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВІДГУКИ ДНЯ „ТОВАРИШ“

Вуло собі є нас слово „товариш“. Вуло є буденний мови, вуло є промова, вуло є пісня. І вуло воно від дивен-давна бо це на Запорізькій Січі, а якби добре потукав, то й ще давніше.

Вживали його люди, що разом подорожували (товариш подорожні), разом ходили до школи (шкільний товариш), разом працювали (товариш праці), разом терпіли (товариш нещастя), разом воювали (товариш зброї) і ще багато-багато прикладів можна б навести, але місця нема.

Денком додавали до слова „товариш“ ще „пан“ і виходило „пан товариш“, також від давен-давна. Подібно як „пан брат“.

Від слова товариш пішли „товаришество“, „товаришувати“, „товаришувати“.

І вуло пан добре, а голубово — вигідно.

Аж вуло наднесло большевщину. Погнали й вони собі вживати слова „товариш“. Що ж, нічого не вриши, тільки їм було! Вуло, є і — як удержалося, то й вуло вільно.

Але наші так собі герецьте збридили „товариша“, що давай його заступати, чим можна і що під руку попаде.

Поголоса за газетою У.Н.Р. „Добродієм“. Навіть при війську.

Прийшла була наша сотня в одно уманське село і споглядає на майдані.

Підходить до нас малий хлопчина, зразу видно, що філософ, дивиться, дивиться, а вкінці питає:

— А хто ви такі будете? — Вгадай! — кажу. — Дитини! — Ні! — Большевики! — Ні! — То я вже знаю... Ви — добрий!

Влаштував нас раціо. Не з огляду на те, що це слово означало, а з огляду на те, що воно окреслювало.

Але є у нас випадок неможливо було вживати слова „добродій“, тому прийшло

Галактіон Чіпка

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моніт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові!

ФОРТЕПІАНОВА СТУДІЯ ЛЕСІ ВАХНЯНИН

розпочинає новий шкільний рік. Зголошення від ПОНЕДІЛКА до П'ЯТНИЦІ в год. 6-8 веч. та в СУВОТУ від 1 до 5 по полудні.

На адресу: 68 EAST 3rd STREET, Apt. 22 NEW YORK 3, N. Y. або телефоном: ALgonquin 4-7537.

БАЛЕТНА ШКОЛА НЬО ЙОРКУ І НЬОАРКУ

під керівництвом прима-балерини Валентини Переяславець

ЗАПИСИ НОВИХ УЧНІВ І УЧЕНИЦЬ: НЬО ЙОРК: Субота 3—3:30 год. Віторок 6—7 год. НЬОАРК: Субота 11—1 год. Віторок 5:30—7 год.

НОВА АДРЕСА В НЬО ЙОРКУ: ДОМІВКА ОДУМ 144 E. 2nd Ave. (плг 9 вул.) (під Пластовою домівкою).

Пропу не спізнатися із записом. Можна зголошувати записи телефонічно у адміністратора балетної школи П. Гарасима на Tel.: TW 7-0683 писати на адресу: GEORGE HARASYM, 102 — 17 62nd Rd., Forest Hills, N. Y.

ОСТАННЯ ПРИГАДКА! ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ ДО ЮВІЛЕЙНОГО АЛЬМАНАХУ „СВОБОДИ“

У зв'язку з 60-літтям „Свободи“, яке припадає на 15 вересня 1953-го року, в Редакції „Свободи“ вже приготувалось до друку великий Ювілейний Альманах „Свободи“ на 1953-тій рік. Альманах матиме багатий, ілюстрований зміст та повніший збільшений тираж вже з кінця цього року. Тому, що власне і „Свободою“ найтісніше зв'язаний багатобачний розвиток політичного, культурного, організаційного та господарського життя американських українців впродовж повних 60 років, Редакція Альманаху рішила віддати більше місця на оголошення численних наших громадських організацій і установ, як теж тих багатьох наших підприємств, яким „Свобода“ впродовж свого віку не раз ставала в пригоді. Не вважаючи на великий тираж видання та збільшені кошти друку, ціна оголошень залишається та сама, що й в попередніх роках: ціла сторінка — \$50; пів сторінки — \$30; чверть сторінки — \$20; одна восьма сторінки — \$12.50. Оголошення в Ювілейному Альманасі „Свободи“ матиме не тільки велику практичну вагість для оголошених, але й загально-громадське значення. Всі оголошення до Альманаху несли на адресу „Свободи“ із допискою „Альманах“. Оголошення приймається найпізніше до 20-го вересня ц.р.

НЬО ЙОРК! УВАГА! **БОЯРИНЯ** 20 вересня 1952 Година 8. ввечері. (Saturday, Sept. 20, 1952, 8:00 p.m.) ЛЕСІ УКРАЇНКИ ЗАЛІ: ВАШІНГТОН ІРВІНГ ГАНСКУЛ, 40 Ірвінг Плейс, — Нью Йорк.

Субота 20 вересня 1952 Година 8. ввечері. (Saturday, Sept. 20, 1952, 8:00 p.m.)

ПРАЦЯ

ПРАЦЯ ДЛЯ ЧОЛОВІКІВ:
Навчати чистити вікна. Вік: 20-35 років. Постійна праця. Добрий зарібок. Зголошуватись:
139 Washington Street, Newark, N. J.

Професійні оголошення

Д-р мед. СТЕПАН СТЕК
приймає щодня від понеділка до суботи в години: 10 рані — 1 п. пол., 4—8 п. пол.
В неділю після уяви.
150 E. 3rd St., New York 9, N. Y. (4th Ave. A)
Тел. ORegon 3-2738

Dr. Med. R. TYLBOR
59 E. 3rd St. (на 2nd Ave.) NYC
Tel. GRamercy 5-3993

Важливі медичні Flouriscony, X-Ray, Electrocardiograph, Analysis. Перевіряють щодня щодня для супутників дозволяють.
Офісний години: щодня 1-3 і 5-8 р.м. В неділю від 10-2 полов.

Dr. S. CHERNOFF
223 2nd Ave. (cor. 14 St.) NYC
Tel. GRamercy 7-7897

Острі 2 догосчасні медичні чоловіків і жінок. Шпирі, X-Ray. Роздуть жид лікуємо без операції. Перевіряють щодня щодня для супутників дозволяють.
Офісний години: щодня від 10-2 полов. В неділю від 11 до 1 п. полудні.

DR. M. MANZEL
107 E. 17th St., NEW YORK CITY
кодо 4-01 Evening і Union Sq.
Лікар зі старого краю, говорить по українськи, багато років успішно лікує гострі і застарілі недуги чоловіків і жінок — недуги нирок і сечового міхура, нирок і загальне ослаблення. Лікування застарілими пеніцилінами та інших лікарств. Аналіз крові, сечі і інших видів. Аналіз крові для супутників дозволяють.
Години: Щодня 10—1, 4—7; в неділю 11—1.
ЕКЗАМІНАЦІЯ \$3.00

НЕДУГИ НІГ
жидки — відкриті виразки запалення жил — ревматизм, артритизм — екзема — ішіас. Лікування без операції.
Години прийняття: Понеділок і четвер від 1 до 8 п. полудні. Вівторок і п'ятниця від 1 до 6 п. пол. Середа від 2 до 5 п. пол. Субота від 11 перед пол., до 2 п. пол. — У неділю і свят зазначено.

L. A. BENHA, M.D.
320 W. 86th St., New York City
Phone: ENdicott 2-9178

DR. ДЕРУГА
3 європейських дипломом.
Недуги міхура, шпирі, крові і відоматися тазових органів.
Нервовість, Ослаблення залоз, Катаральний стан, Структура, Улькус (болік).
ОГЛЯДИНИ І ВІДАННЯ КРОВІ \$3.00.
У будні: 10—2 і 4—9 години.
128 EAST 86th STREET
Над зупинкою підземки
Лексингтон Евено.
• Центральне положення, догідний доступ звідусіль.
• Окремі жидальні для жінок.

ВЕЧІР ДОКІ ГУМЕННОЇ

Про письменників дуже часто говориться, що їх твори — то їх діти, яких вони викують, виплекують, люблять, як батьки люблять дітей.
Ще Шевченко писав:
Думи мої, думи мої,
Діти мої, квіти!...
Але мабуть ніколи не можна було прикласти цього виразу так точно і відповідно, як до творів Докі Гуменної.

РОЗШУКИ

ПЕТРАШ МИКОЛА, шукає рідних та знайомих з села Молодотина, пов. Коломия, Галичина. Всіх їх прошу писати на адресу:

M. PETRASZ
2642 W. Augusta Blvd.
Chicago 22, Ill., U.S.A.

ПЛЕКАН ІВАН, син Марії пошукує своїх тети **Антонію МАЛІШЕВСЬКУ** з дому Суда, з села Корнишова, пов. Зборів. Хто знає про неї, чи вона сама пишіть на адресу: **J. PLEKAN**, 23, Prince Rupert Ave., Toronto, Ont., Canada.

НА ПРОДАЖ

На продаж **М'ЯСАРНЯ** в добрій околиці Irvington, N. J., добре вироблений бізнес. Ціна \$2,000 зі знаряддям. Голостіть:
J. Romanit, Esq.
786 Broad Street, Newark, N. J.
Market 2-8031

ФАРМА
ПРОДАЄТЬСЯ ФАРМА недалеко Hightstown, N. J. 10 акрів. Малий дім. 2000 курей. Для підприємства дуже догідне положення. Звертайтесь: **M. Tristan**, 31 Acres Drive, Hamilton Square, N. J. Phone: 5-5382 Trenton.

ЧИ ВИ ХОЧЕТЕ ЩОСЬ КУПИТИ, АБО ПРОДАТИ?

Перше і найбільше слов'янське агентство купування і продажу домів.

Домі, фарми, лоти, земля і бонгало. Також масмо на продаж літні домів, готелі, гросерні, газолінові станції, "Бар енд Грілс". Всі ці бізнеси є на продаж в місті і на провінції. Приходьте до нас побачити в наших вікні про продаж різних бізнесів. Говоримо по-українськи, російськи, польськи і знаємо інші слов'янські мови. Ми також продаємо аскураційні поліси різних компаній, по ціні встановленій головними бюроми. Ви також працюєте на свої гроші, уважайте де і що купуєте, щоби потім не жаліли. Заходьте до нас з повним довір'ям.

Аскурація ваших меблів на \$1,000 буде коштувати вас тільки \$7.50 на 3 роки. Зааскурайте свої меблі ще сьогодні. Ви ніколи не зможете купити за \$7.50 меблів на суму \$1,000, як би сталося якийсь нещастя.

Я також аскураю від шкоди, яка може бути заподіяна вашим меблям водою, якщо попустиється труба-пайпа. Оплата дуже мала.
Як маєте що на продаж, або хочете щось купити, то зайдіть до нас.

STEPHEN D. SATZEWICH

Real Estate & Insurance Service

32 EAST 7th STREET

NEW YORK CITY

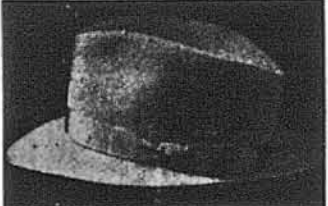
Tel. GRamercy 3-0713

Dunley Hat Shop

14 Saint Marks Place
NEW YORK, N. Y.

Великий вибір КАПЕЛЮХІВ у найкращих фасонах.

У нас куплені капелюхи приймаємо до переробки.

Дальше пригадуємо, що масмо відділ **МУЖЕСЬКОЇ ГАЛАНТЕРІЇ**, а саме: першої якості сорочки, спортивні сорочки з короткими рукавами, дощечки, піжами знаної марки: "JAYSON", "FRUIT OF THE LOOM" і "REIS".

Особливо пропонуємо гарні мужеські наїлонові сорочки, що не вимагають прасування.

Просимо зайти і переконайтесь про високу якість матеріалу та низьку фабричну ціну! Говоримо по-українськи.

Слухайте наші оголошення по радіо-програми п. Мельника кожної неділі між 7—8 год. рано на хвилі 1480, (станція WHOM).

Отворено щоденно до 8:30 веч. в п'ятницю і суботу до 10:00.

DUNLEY HAT SHOP

14 ST. MARK'S PLACE (Іст. 8. вул. Bet. 2 — 3 Ave.) NEW YORK, N. Y.

світ. Першим зацікавилася книжкою Об'єднання Українських Жіночих Організацій, дали Матірній Союз України, а наразі і Союз України у Нью Йорку — і таким чином прийшло до того, що **ВЕЧІР ДОКІ ГУМЕННОЇ** в Літ.-Мистецькому Клубі влаштував в суботу 27 вересня Виставовий Комітет, в якому є представниці всіх чотирьох центральних жіночих організацій.

На цьому вечірні присутні почують авторку книжки "ВЕЛИКЕ ЦАБЕ", а те, що вона водночас є авторкою "Дітей Чумацького Шляху", "Мани", Куркульської Вілії — то це гарантує цікавий матеріал. Тільки цього разу в книжці оповідається про події, що відбувалися — чи могли відбуватися — в ті благословенні часи, коли українська жінка могла давати раду і розказ чоловікам, і — що більше — вони її слухали.

Думаю, що українське жіноцтво Нью Йорку повинно прийти на цей вечір бодей із ностальгією за тими гарними давноминулими часами.
Л. І.

Загинули 350 прочан у Гімалаях

Широку численні гідуси вибираються на прощу високо в гори Гімалаї. Цього року на висоті 18,000 стіп звільлася жакхлива буря, і більше як триста прочан загинули в снігові. Буря виникла у зв'язку з морськими мунсунами, і цього року вона була сильніша за попередні роки.

СПРАВЛЕННЯ

Статтю "Безпека наших дітей" (Свобода, ч. 247) написав д-р Ростислав Социнський. Вона була друкована в "Нашім Житті".

ОКУЛІСТ

ВСЯКІ ХВОРОБИ ОЧЕЙ лікує спеціаліст — окуліст **Д-р ОСИП ЖАБНЕР**

Години прийняття: середа, субота 10-12 рано понеділок, середа, п'ятниця 6:00 — 8:00 вечорі.
35 East 7th St., New York City
Tel. OR. 4-8038

ЮВЕЛІР

CHARLES & CHARLES
191 Ave. B, Corner 12th St.
New York 9, N. Y.

Telephone: CA. 8-1889

Годинникар і ювелір від 1905 р. Агенція на гарні плаштарські та американські годинники та біжутерію. Всю працю виконується у власній роботні. Один рік гарантії.

УКРАЇНСЬКА ФУТРИНА РОБІТНЯ В НЬО ЙОРКУ Roman KUSSOFF

41 W. 57th STREET (5th Floor), (між 5 & 6th Ave.)
NEW YORK CITY

Коли задумуєте справити нове футро, перемодлювати, направити, або дати до схову, так порадиться в цій справі з досвідченим скірником Романом Кузовом. Він напевно подбає, щоб ваше футро, джакет чи ковнір були зроблені по найновішим фасонам, солідно та з найкращих матеріалів.

Ціни приступні.
Інформації на телефон: PLaza 9-4238.

Перевози — місцеві — Далекобіжні
УКРАЇНСЬКЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. БОГАЧЕВСЬКИЙ
335 E. 6th STREET, NEW YORK 3, N. Y. — Tel. OR. 3-2484

3 МОЇХ СПОГАДІВ

(Доповнення зі стор. 2-го)

що він лопить собі голову над хлібом або вмирає, то це не є ніякий песимізм. Я не люблю говорити, що мужики скривджені".

На закінчення наведу лист Стефаніка до моєї доньки з 20 лютого 1933 р. не для путої хвалі, але як його передсмертне слово до тих і про тих, хто був йому любий.

"Дуже дорога моя Козачко Гапко! Ти знаєш, як я дуже люблю Тебе, Гапко, твою матір та як я дуже шаную з давних-давен Твого Ватка. Дорога Гапко! Ти ростиш і я надіюсь, що заки я вмеру, то мене відвідаєш в Русові та запізнаєшся з моїми синами

Французький уряд за знизку ціни

Париж. — Французький уряд продовжує свої змагання понизити ціни в харчових крамницях. Міністер промислу і торгівлі Жан-Марі Лювель видав нові заарядження, щоб упорядкувати дрібну торгівлю харчовими продуктами. Мають заборонити відступати за оплатою власним крамницю іншим особам, бо тоді як дві або три родини хочуть жити з одного підприємства і в той спосіб підносять ціни товарів. Плянують обнизити податки від великих крамниць (департаментів) і від кооператив, щоб вони могли знизити ціни на товари. Але ці заходи уряду не принесли бажаних наслідків до тепер.

ДУЖЕ ВАЖНА КНИЖОЧКА ЗДОРОВ'Я. ДЛІЯ ХОРИХ, ЯКІ ХОРЮТЬ ДОВІШНІ РОКИ.

На ревматизм, катар ольцер у жолудку, біль під грудьми, перестуда, кашель, біль нирок, біль голови, недуга нервової, каміня в жолудку, каміня жовчової, біль міхура, недуга шкрявці і інші недуги. Хорі знайдуть по лекшу.

Пішіть по безплатну книжечку здоров'я
Адресуйте:
BRADLEY HERB
Box 224, Cooper Station
New York 3, N. Y.

ченківної). Тоді навіть міг би набрати стільки здоров'я, що би Вами всіма титнілись і хоч трохи були щасливим. Цілую Тебе сердечно. Василь Стефанік".

Востаннє бачився я з Стефаніком у Львові в травні 1936 р., коли він цілком хворий приїздив до д-ра Паничшина порадитись щодо свого здоров'я. Не було й мови, щоб тривожити тяжко хворого письменника наїздом на його хату. Так і не судилося нам відвідати Стефаніка в його "негліж".

"Останні місяці його життя, пише наймолодший син Сте-

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

МАГАНОВ СІТИ, ПА. — Від 305 Запорозька Січ повідомляє, що місячні збори відбулись в неділю, 21 вересня о год. 11:30 зараз по Службі Божої. Присутність усіх членів прийняти і вирішити усі застереження та приєднати в додатку \$1, якого кожний член має зложити на Доміку Старців і Літників. Прийдіть якнайшвидше бо масмо важні справи до поладження. — М. Гентош, секр.

Посмертні Згадки

МИХАЙЛО ДЕМКО, член від. 107 УНСоюзу в Hammond, Ind., упокоївся 12 вересня 1952. Покійний родився в с. Лопушанка Хоминя, пов. Старий Самбір, Україна. Похований у смутку жону Анну, 4 сини і 3 дочки і внучки. Похорон відбувся 15 вересня з Укр. Прав. Церквою на Elmwood Cemetery. — В. Н. П., І. Матейчук, секр.

ІВАН КРИЛІВ, член Вр. св. О. Николая, від. 276 УНСоюзу в Ембридж, Па., помер по тяжкій недугі 10 вересня 1952 р., проживши 69 літ. Покійний походив зі села Липи, пов. Турка над Стриєм, Україна. Останні в смутку чотири дочки і чотири сини. — Р. Н. П., Урад.

Ділямося сумною вісткою, що наш Найдорожчий Батько,
ПЕТРО ТИТЛА,
замешкалий при 94 Johnson Ave., Teaneck, N. J., помер 17 вересня 1952 р. в 76-тому році життя. Покійний похований у смутку 3 сини та одну дочку. Тіло Покійного знаходиться в похоронному закладі Петра Яреми при 129 East 7th St., збудів в п'ятницю 19. н.м. в год. 8:30 буде перенесено до гр.-кош. церкви св. Юрія. В 9-й год. ранку відбудеться похоронна Служба Божя. Тіло Покійного буде піднят похоронено до East Lyme, Conn. до церкви св. Матей. В суботу, 20 вересня в год. 10-й в тієї-же церкві буде відправлена Служба Божя, а потім похорон на цвинтар св. Івана.
ДІТИ.

TELEFUNKEN
всесвітньої слави німецький радіо-апарат.
Чудовий, розкішний, з чорного дерева (магнесіт) радіоапарат, — визначається багатством тону й виразно приймає програми з усього світу. На ньому легко почуєте усі європейські радіопередачі.
Увага!
З огляду на незвичайний успіх апаратів Телефункен, увесь запас вже випроданий і бажаною набути його будуть ласкаві озброїться терпелістю. Незадовго надійдуть нові апарати найдосконалішого зразка 1953 року. Про це буде своєчасно оповіщено в часописних оголошен., та в радіопередачах.
Зголошуйтеся особисто. В крамниці порозуміється по-українськи.
Universal Watch, Jewelry & Radio Co.
Н. ПІКЕНС, власитель.
201 East 14th Street, New York, N. Y.
(відразу біля Трет'єго евепо)
Тел. GRamercy 3-2420.
Докладні інформації про цей апарат подають радіо-програми п. Петра Мельника й проф. Чубатого в Нью Йорку. Просимо слухати ці програми!

фаників Юрко у згаданій вище біографії — це один безмежний ланцюг страждань".
7 грудня 1936 р. Стефанік покинув нас навіки.
(Кінець)

Evergreen 3-4450
FILL YOUR BINS NOW
Spring Prices
IN EFFECT
MAPLE Coal & Coke Co.
antracite FUEL OIL bituminous OIL BURNERS
SALES & SERVICE
72-74 Box Street
BROOKLYN 22, N. Y.
Федико Кудлак.

ТЕПЕР ПОРА ЗАПИСАТИСЯ НА КУРСІ САМОХОД. МЕХАНІКІ І КУРСІ ЗІДН
КУРСИ МЕХАНІКІ КУРСІ ЗІДН АВТАМІ
Постараємось для Вас проєкти Лайсенсу. Наші учні дістають диплом. Помагаємо в одержанні праці. Інструкції в українській і англійській мовах. **КУРСИ ДЕННІ, ВЕЧІРНІ І НЕДІЛЬНІ** Інструктори фахівці. Залож. в 1916.
L. TYCHNIEWICZ, директор
METROPOLITAN AUTO SCHOOL
155—2nd Ave., баша, 10th St.
NEW YORK CITY

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIRCONDITIONED
ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В ОСТЕНІ NEW JERSEY
Ціни приступні для всіх Обслуга чесна і майстра. У випадку смутку в родині клянимо як і день так і нощі:
JOHN KOWALCHUK
129 GRAND STREET, cor. Warren Street, JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. BEgion 4-5131

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Зараджує потребам по ціні як власний \$150 як Обслуга чесна і майстра
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET New-York City
Dignified funerals as low as \$150.
Tel.: GRamercy 7-7001

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занімається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦІХ
Контрольована температура. Модерна каландра до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2500

"ЕКО"

145 Друга Евею (біля Літ.-Мист. Клубу) в Нью Йорку
Власник **ВОЛОДИМИР ЧЕМЕРІНСЬКИЙ**. Тел. ALgonquin 4-0888

Мас честь повідомити ВП. Громадянство Нью Йорку й околиці, що:
1. Ми значно **ПОШИРИЛИ І ДОПОВНИЛИ** новим асортиментом американських і імпортованих товарів свої відділи
2. **ОКРІМ ТОГО МИ ВІДЧИНИЛИ** новий відділ з **БАГАТИМ ВИБОРОМ МУЖЕСЬКИХ СОРОЧОК**.
"ЕКО" — ЦЕ ТАКОЖ ЄДИНЕ УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО В НЬО ЙОРКУ З ДИТЯЧИМ ВЗУТТЯМ.
3. **НА ПОЧАТОК ШКІЛЬНОГО РОКУ** масмо найбагатший і найдешевший вибір шкільного приладдя.

ПОКУПЦЯМ І ВІДВІДУВАЧАМ РАДІ!

"OPEN THE GATE, WEST!" TARZAN CRIED. "NO TIME TO LOSE! THE FLAMES ARE RISING!"

"Відкрий двері, Весте!", кричав Тарзан. "Немає часу на витрату! Полум'я піднімається!"

"IT'S NO USE, I'VE TRIED EVERYTHING!" WEST GROANED. "IT MUST OPEN!" TARZAN GROWLED, STRAINING AT THE BARRIER.

"Намарно. Я вже пробував усього!", стогнав Вест. "Вони мусять відчинитись!", ричав

METHODICALLY PULLING, TWISTING, AND PUSHING, TARZAN ABRUPTLY FOUND, IN THE NICK OF TIME, THE BAR WHICH OPENED THE GATE.

Тарзан, напружуючись при бар'єрі.
Методично тягучи, викручуючи і натискаючи, Тарзан раптово, якраз вчасно, знайшов брус, що відчиняв двері.